

Перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні: регіональні аспекти. Збірник тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 22 березні 2013 року Умань, «Візаві», 2013. – 314 с. – С.242-245.

Сонько С.П. - Доктор географічних наук, професор завідувач кафедри екології та безпеки життєдіяльності Уманського національного університету садівництва, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Голубкіна О.М. – ст.викладач кафедри екології та безпеки життєдіяльності Уманського національного університету садівництва

РЕЛІГІЙНИЙ ТУРИЗМ ЯК АКСЕЛЕРАТОР РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ УМАНЩИНИ)

Про негативний вплив глобалізації на розвиток країни та її регіонів написано дуже багато, проте, такий вплив може бути і позитивним з позицій регіонального розвитку. Підтвердженням цього є ті елементи інфраструктури, споруди і цілі готельно-ділові комплекси, які залишаються на території країни після проведення в ній олімпіади, чемпіонату Світу чи іншої подібної події світового рівня. Але для таких країн як Ізраїль, Саудівська Аравія, Ватикан, Індія таке «вікно у світ» відкрите впродовж усього року, бо вони є об'єктами паломницького туризму. Насправді таке «вікно» існує і в Україні. «Відкривається» воно впродовж вересня кожного року, коли в місто Умань з'їжджаються хасиди з усього світу святкувати юдейський Новий рік. При цьому в географічному плані мова йде не лише про саме місто Умань і Уманський адміністративний район, а цілий регіон з історико-географічною назвою «Уманщина», до складу якого входять частина Христинівського і Монастирищенського районів, Маньківський, Тальнівський та Жашківський райони, а на історичних картах –

Новоархангельський та Голованівський - аж до Первомайська Миколаївської області.

Щорічні відвідини могили Нахмана в радянські часи були заборонені, але тепер могила служить не тільки об'єктом поклоніння і ритуалів, де щороку хасиди святкують свій новий рік, іменований Рош А-шана, але і є хорошим джерелом прибутку для місцевих жителів [2]. Якщо в 1987 році до Умані приїхало всього 200 хасидів, то в 2007 році їх приїхало вже близько 15000. А 2011-2012 року з 23 країн світу з'їхалися понад 25 тисяч хасидів. Більшість з них - з Ізраїлю, США, Канади, Великої Британії, Франції.

Зважаючи на наявну тенденцію щорічного зростання потоку прочан Постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2011 №723 вже виділено 15 млн. грн. на капітальний ремонт центральної частини м. Умань, 225 тис. грн. - на встановлення лічильників води та газу, 615 тис. грн.- на придбання транспорту. Створено підприємство «Комунальник» із спеціальною сміттєзбиральною технікою, кожен сміттєзбиральний пункт забезпечено новими оцинкованими альфатерами. Для цього додатково з обласного бюджету було витрачено 865 тис. грн. Планується фінансова підтримка подальшої розбудови інфраструктури м.Умані, впорядкування об'єктів культурної спадщини брацлавських хасидів і залучення коштів у відновлення аеропорту м.Черкас. Вже сьогодні ведуться серйозні розмови про відновлення злітної смуги колишнього військового аеродрому у самій Умані, який в перші роки української незалежності мав досвід прийому перших «Боїнгів» з хасидами з Ізраїлю.

Все це – лише один аспект, регіонального розвитку за рахунок прочанства. Найскоріше, брацлавський хасидизм для Уманського регіону – це акселератор регіонального розвитку, який прискорює його лише впродовж одного місяця на рік. Що ж стосується інших умов регіону, зокрема для розвитку туристичної діяльності впродовж усього року, то вони такі [1]:

- В Уманському районі є 6 об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею близько 20 га. Рослинний і тваринний

світ зберігається у 2 ботанічних заказниках (Собківський та Степківський), ботанічній пам'ятці природи (дуб у Собківському лісництві віком понад 500 років) та парку-пам'ятці садово-паркового мистецтва (дендропарк «Дружба» у Синицькому лісництві).

- Великою є культурна спадщина регіону. Близько 20% всіх пам'яток архітектури Черкаської області зосереджено саме в Умані. Лише дендропарк «Софіївка» зібрав під своєю назвою 101 пам'ятку історії і культури, що занесені до державного реєстру національного культурного надбання. На території регіону археологи знайшли залишки поселень пізнього палеоліту, трипільської культури, епохи пізньої бронзи, черняхівської культури і періоду Київської Русі, кургани скіфської епохи.

- Додатковими перевагами Уманщини у конкурентній боротьбі за залучення туристів є її вигідне географічне положення (територіальна близькість до м. Києва як потужного «постачальника» туристів, в першу чергу, на короткотривалий відпочинок (1-3 дні), транспортні коридори «Київ-Одеса», «Львів-Дніпропетровськ», транспортні напрями «Умань-Черкаси», «Умань-Кіровоград», залізнична колія).

- Серед сучасних туристичних принад Уманщини рекреаційно-відпочивальний комплекс «Аквадар» та унікальний «Буцький каньйон», що в Маньківському районі, а також потужний кінно-спортивно-розважальний комплекс у Жашківському районі. В самому місті Умань працює 8 туристичних маршрутів, один з яких «Умань і хасиди» з 11 об'єктами, присвячений хасидизму. Це: 4 синагоги, серед яких міська хоральна синагога та хасидська синагога, колишня єврейська школа, єврейська школа хедер, могила цадика Нахмана, міське та єврейське кладовище, місце гетто, урочище Сухий Яр.

Таким чином можна виділити дві головні складові у регіональному розвитку Уманщини. Перша пов'язана з єврейським хасидизмом і може слугувати базовою щодо інвестицій в економіку регіону. Друга – місцева і пов'язана з розвитком туристичних послуг, готельно-ресторанного бізнесу,

індустрії відпочинку і рекреації. Її розвиток – це унікальний шанс для місцевої влади, громадян і сільських громад зробити потужний старт цього розвитку.

Список використаних джерел: 1. Бесараб М.Н., Левицька Ю.О., Мельник Ю.М. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму на Уманщині. /Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва.- Випуск 71.Ч.2.Економіка.- Умань,2009. – С.134-142. 2. Нах нам Нахман? <http://www.molotoff.info/rozdumi/religiya/4088-uman.html>. 3.<http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article>.